

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 145/16
Люксембург, 21 декември 2016 г.

Решение по съединени дела C-203/15 Tele2 Sverige AB/Post-och
telestyrelsen и C-698/15 Secretary of State for the Home Department/Tom
Watson и др.

Държавите членки не могат да налагат общо задължение за запазване на данни на доставчиците на електронни съобщителни услуги

Правото на Съюза не допуска общо и неизбирателно запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение, но държавите членки могат да предвиждат целево запазване на тези данни като превантивна мярка с оглед само борба с тежката престъпност, при условие че такова запазване се ограничава до строго необходимото що се отнася до подлежащите на запазване категории данни, визираните съобщителни средства, съответните лица, както и установения период на запазване. Достъпът на националните органи до запазените данни трябва да подлежи на условия, сред които по-специално предварителен контрол от независим орган и запазване на данните на територията на Съюза

В решение Digital Rights Ireland от 2014 г.¹ Съдът на Европейския съюз приема, че директивата за запазването на данни² е невалидна, тъй като намесата, до която води наложеното с нея общо задължение за запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение в основните права на зачитане на личния живот и на защита на личните данни, не е ограничена до строго необходимото.

След постановяване на посоченото решение Съдът е сезиран с две дела относно общото задължение, наложено на доставчиците на електронни съобщителни услуги в Швеция и в Обединеното кралство, за запазване на данните по обявената за невалидна директива.

В деня след постановяване на решението Digital Rights Ireland далекосъобщителното предприятие Tele2 Sverige уведомява шведския Комитет по пощи и далекосъобщения за решението си да преустанови запазването на данни и да изтрие данните, които вече е запазило (дело C-203/15). Всъщност шведското право задължава доставчиците на електронни съобщителни услуги да запазват систематично, непрекъснато и без каквото и да е изключение всички данни за трафик и данни за местонахождение на всичките си абонати и регистрирани ползватели на всички електронни съобщителни средства.

По дело C-698/15 Tom Watson, Peter Brice и Geoffrey Lewis подават жалби срещу британския режим за запазване на данни, който позволява на министъра на вътрешните работи да задължи обществените далекосъобщителни оператори да запазват всички данни за съобщения за максимален период от дванадесет месеца, като при това се изключва запазването на съдържанието на въпросните съобщения.

Kammarrätten i Stockholm (Апелативен административен съд Стокхолм, Швеция) и Court of Appeal (England and Wales) (Civil Division) (гражданско отделение на Апелативен съд на Англия и Уелс, Обединено кралство) сезират Съда с искане да установи дали национални режими, които налагат на доставчиците общо задължение за запазване на данни и

¹ Решение на Съда от 8 април 2014 г., *Digital Rights Ireland u Seitlinger u др.* (Съединени дела [C-293/12](#) и [C-594/12](#), вж. [Прессъобщение № 54/14](#)).

² Директива 2006/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 година за запазване на данни, създадени или обработени, във връзка с предоставянето на обществено достъпни електронни съобщителни услуги или на обществени съобщителни мрежи и за изменение на Директива 2002/58/ЕО (ОВ L 105, 2006 г., стр. 54; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 53, стр. 51).

предвиждат достъп на компетентните национални органи до запазените данни, без по-специално да ограничават този достъп само за целите на борбата с тежката престъпност и без да го обуславят от предварителен контрол от юрисдикция или независим административен орган, са съвместими с правото на Съюза (и по-специално с директивата за „личния живот и електронни комуникации“³ във връзка с Хартата на основните права на ЕС⁴).

В решението си от днес **Съдът отговаря, че правото на Съюза не допуска национална правна уредба, която предвижда общо и неизбирателно запазване на данни.**

Съдът най-напред потвърждава, че **разглежданите национални мерки попадат в приложното поле на директивата.** Всъщност гарантираната с директивата защита на поверителността на електронните съобщения и на данните за трафик се прилага за мерки, приети от всяко различно от ползвателите лице, независимо дали става въпрос за частноправен субект или образувание или пък за държавна структура.

По-нататък Съдът констатира, че макар да позволява на държавите членки да ограничават обхвата на принципното задължение за гарантиране на поверителност на съобщенията и на свързаните с тях данни за трафик, посочената директива не може да обоснове дерогирането на това задължение като цяло, и в частност на предвидената от нея забрана за съхраняване на тези данни да се превърне в правило.

Освен това Съдът напомня, че съгласно установената практика защитата на основното право на зачитане на личния живот изисква **дерогациите** на защитата на личните данни **да се въвеждат в границите на строго необходимото.** Съдът прилага посочената съдебна практика към правните норми, регламентиращи запазването на данни, и към тези, регламентиращи достъпа до запазените данни.

По отношение на запазването Съдът констатира, че от запазените данни като цяло **е възможно да се изведат много точни заключения за личния живот на лицата, чиито данни са били запазени.**

Следователно намесата, произтичаща от национална правна уредба, която предвижда запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение, трябва да се счита за особено тежка. Фактът, че запазването на данните се осъществява, без ползвателите на електронни съобщителни услуги да са информирани за това, може да породи усещане в съзнанието на съответните лица, че личният им живот е обект на постоянно наблюдение. Поради това **само борбата с тежките престъпления може да обоснове такава намеса.**

Съдът отбелязва, че **правна уредба, която предвижда общо и неизбирателно запазване на данни, не изисква връзка между подлежащите на запазване данни и наличието на заплахата за обществената сигурност,** нито се ограничава по-специално до запазване само на данни за определен период и/или за определена географска зона, и/или за кръг от определени лица, които е възможно по един или друг начин да са участвали в тежко престъпление. **Такава национална правна уредба следователно надхвърля границите на строго необходимото и не може да се счита за обоснована в демократично общество, както изисква директивата, разглеждана във връзка с Хартата.**

Съдът обаче пояснява, че **директивата допуска национална правна уредба, налагаща целево запазване на данни с оглед борба с тежката престъпност, при условие че такава запазване се ограничава до строго необходимото** що се отнася до подлежащите на запазване категории данни, визираните съобщителни средства, съответните лица, както и

³ Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 година относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации) (ОВ L 201, 2002 г., стр. 37; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 36, стр. 63), изменена с Директива 2009/136/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 година (ОВ L 337, 2009 г., стр. 11).

⁴ Членове 7, 8 и 52, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз.

установения период на запазване. Според Съда **всяка национална правна уредба в този смисъл трябва да е ясна и точна, като трябва да предвижда достатъчни гаранции** за защита на данните срещу рискове от злоупотреби. Тя трябва да посочва обстоятелствата и условията, при които превантивно може да се вземе мярка за запазване на данни, така че да се гарантира, че обхватът на тази мярка е на практика реално ограничен до строго необходимото. По-специално такава правна уредба трябва да е **основана на обективни обстоятелства**, които да правят възможно с нея да се визират лица, чиито данни могат да имат връзка с тежки престъпления, и трябва да допринася за борбата с тежката престъпност или за предотвратяването на сериозен риск за обществената сигурност.

По отношение на **достъпа на компетентните национални органи до запазените данни** Съдът потвърждава, че съответната национална правна уредба не може да се ограничи до изискване достъпът да отговаря на някоя от посочената в директивата цели, а трябва да предвижда също материални и процесуални условия за достъп на компетентните национални органи до запазените данни. Тази правна уредба трябва да се основава на **обективни критерии за определяне на обстоятелствата и условията, при които на компетентните национални органи трябва да се предостави достъп до данните**. В това отношение за целите на борбата с престъпността достъп по принцип може да се предостави само до данните на лица, които са заподозрени, че подготвят, извършват или са извършили тежко престъпление или че по някакъв начин са участвали в такова престъпление. При все това в някои изключителни случаи като тези, при които жизнено важни интереси на националната сигурност, отбраната или обществената сигурност са застрашени от терористични действия, достъп до данните би могъл да се предостави и на други лица, ако съществуват обективни обстоятелства, позволяващи да се приеме, че в случая те действително биха могли да подпомогнат борбата с такива действия.

Съдът също приема, **че е от съществено значение достъпът до запазените данни по принцип да се предоставя, освен в неотложни случаи, след предварителен контрол**, осъществяван от юрисдикция или от независима административна структура. Освен това компетентните национални органи, на които се предоставя достъп до запазените данни, трябва да уведомяват за това засегнатите лица.

Предвид количеството на запазените данни, чувствителния им характер и риска от незаконен достъп до тях **националната правна уредба трябва да предвижда, че данните следва да се запазват на територията на Съюза** и безвъзвратно да се унищожават в края на периода за запазването им.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Палъова ☎ (+352) 4303 3708

Кадри от обявяването на решението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106